

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXIII.

V Ljubljani 23. mal. travna 1880.

List 17.

○ keršanskem zakonu.

Lavantinski premilostni gospod knez in škof so razglasili znamenit pastirski list o svetem zakonu. Dali so posnetek slavne okrožnice papeževe o tem nauku, ki je sploh in še zlasti dan danes silo važen. Glasi se tako-le:

Pastirska beseda, katera se Vam, ljubi moji! danes s prižnice bere, ni moja, namreč vašega škofa beseda, ampak je beseda najvišega učenika vesoljne svete katoliške cerkve, namreč sv. Očeta Papeža Leona XIII.

Vzeta je ta beseda, le nekoliko okrajšana, iz Njih okrožnice, katero so pisali vsem katoliškim patrijarhom, primatom, nadškofom in škofom po vesoljnem svetu. Štvar, katero ta okrožnica obravnava, je „keršanski zakon“. Po vsej pravici se je dozdeval svetemu Očetu keršanski zakon zadosti važen predmet, da so zvolili vsem vernikom brez razločka, tedaj tudi vsem keršanskim oblastnikom in njih podložnikom resno v spomin zaklicati dvojno resnico, katero je cerkev Kristusova o keršanskem zakonu od nekdanj terdila, namreč, da je zakon svet in da je od Kristusa postavljen zakrament.

Povod k temu so Jim dale britke skušnje, ki se tu in tam po keršanskih deželah prikazujejo, da se namreč prav ta dvojna lastnost zakona, da je svet in da je pravi zakrament, prezira ali celó utajiti hoče, v tem ko nekteri terdijo, da zakon ni več, kakor vsaka druga pogodba, katero dva človeka med seboj skleneta; drugi pa sv. Cerkvi one pravice prikrajšati ali celó uzeti hočejo, ktere je od Kristusa samega prejela, kakor do drugih zakramentov, tako tudi do zakramenta sv. zakona.

Poslušajte tedaj pazljivo, kako sveti Oče sami o tem prevažnem predmetu govorijo:

Častitljivi bratje! Zveličanje in apostoljski blagoslov.

„Skrivnostni sklep Božje modrosti, ktereга je Zveličar človeški Jezus Kristus na zemlji izpeljati sklenil, je nameraval, svet, ki je takó rekoč na starosti onemagoval, po njem in v njem prenoviti. To je izrekel sv. Pavel v krasnih in tehtnih besedah, ko je pisal do Efežanov: „Skrivnost njegove volje je . . . vse v Kristusu prenoviti, kar je v nebesih in kar je na zemlji“. Zares, komaj je začel Kristus Gospod zverševati povelje od Očeta mu izročeno, je dal svetu takoj novo lice in novo obliko, ker je to odstranil, kar je bilo zastaranega. Kajti rane, ktere je greh prvega človeka človeštvu zasekal,

je zacelil; vse ljudi, ki so bili po naturi otroci jeze, je z Bogom spravil; utrujene po stoletnih duševnih zmotah je zopet pripeljal k resnici; po vsakoršni nečistosti zdelane je zopet obnovil k vsakoršni čednosti; povernil jim je pravico do večnega zveličanja ter jim dal gotovo upanje, da bode enkrat celó njih truplo, umerljivo in minljivo, deležno neumerljivosti in nebeške veličasti. Da bi se pa te neprecenljive dobrote, dokler dolgo bodo ljudje, tako dolgo tudi na zemlji ohranile, je postavil cerkev za namestnico svojega poklica, ter ji v skerbi za bodoče čase zapovedal, naj bi to, kar bi se v človeški družbi kedaj zamotalo, poravnala, in kar bi razpadlo, zopet postavila.“ — —

„Vendar naš namen ni, naštevati vsega, kar tu sem spada; marveč hočemo le od domače družine govoriti, ktere korenina in podlaga je zakon.“

„Vsakdo pozná, častitljivi bratje! pravi začetek zakona. Kajti, da si tudi nasprotniki keršanske vere neprenehljivega cerkvenega nauka o tej zadevi spoznati nočejo, in si že dolgo prizadevajo, izročilo vseh ljudstev in vseh stoletij zatreti, vendar niso zamogli ne moči ne luči resnice ugasiti in zmanjšati.“

Sveti oče razlagajo nadalje, kako je bil zakon v paradizu postavljen, ko je Bog prva človeka vstvaril, in potem nadaljujejo:

„Pa ta toliko častitljivi in vzvišeni značaj zakona je začel pri paganskih narodih dalje bolj razpadati in zginjati. Celó pri judovskem ljudstvu ga najdemo nekako omračenega in zatemnjenega. Kajti sčasoma je pri njih splošna navada postala, da je smel mož več žen imeti. Pozneje pa, ko je Mojzes njihovi terdovratnosti spregledal in postavno ločitev dovolil, je bila razvezi zakona steza pričeta. Pri paganih pa bi se skoraj neverjetno zdelo, v kakšno globočino spridenosti in zverženosti so se ženitve pogreznile; kajti prav tukaj so bile vsem zmotam in naj geršim strastim vsacega ljudstva prepušene.“

„Vendar zoper toliko spridenost in oskrumbo, s katero je bil zakon omadeževan, je slednjič z nebes došla pomoč in zdravilo; kajti Jezus Kristus, ki je človeško dostojnost obnovil in Mojzesovo postavo dopolnil, je na zakonsko zadevo obernal svojo pozornost, ktera ni bila ne poslednja in ne naj manjša. Sam namreč je počastil ženitovanje v Kani na Galilejskem s svojo pričujočnostjo in ga je za vselej imenitno storil po svojem prvem čudežu; in prav zató smemo reči, da se s tem dnevom začinja novo posvečenje zakonske zaveze. Potem je zakon zopet zavernal k častitljivosti njegove prve vsta-

nove, dokler je od ene strani judovsko šego hudo grajal, po kateri so mnogoženstvo in ločitev zakona zlorabili, od druge strani pa ostro zapovedal, da naj se nikdo ne prederzne to ločiti, kar je sam Bog z neločljivo vezjo zvezal za vselej. Zatorej, ko je ovére, ki so se iz Mojzesove postave navajale, overgel, je po svoji lastnosti kakor naj viši postavodajatelj zastran zakonskih ljudi sledeče določil: „Jaz vam pa povém, kdorkoli se od svoje žene loči, razun zavolj prečestovanja, in drugo vzame, prelomi zakon; in kdor ločeno vzame, prelomi zakon.“ (Mat. 19, 9.)

Kar pa je bilo z Božjo veljavnostjo o zakonu zapovedano in postavljeno, to so aposteljni, oznanovalci Božje postave, še obširneje in natančneje po svojih pridigah in spisih učili. Zares aposteljnom učiteljem gre hvala za vse, karkoli so od nekdanj učili naši sveti očetje, cerkveni zbori in ustno izročilo vesoljne cerkve; namreč, da je Kristus Gospod zakon k časti zakramenta povzdignil in ob enem učinil, da zamorejo zakonski, obvarovani in krepčani po milosti, katero nam je njegovo zasluženje pridobilo, prav v zakonu k svetosti dospeti; da ga je po podobi svoje skrivnostne zaveze s cerkvijo čudovito obnovil, in valed tega naravno ljubezen v njem vzvišal in družbo moža in žene, ki je že po svoji naruri nerazvezljiva, z vezjo Božje ljubezni še močnejše zavezal. „Možje, piše sv. Pavel do Efežanov, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus cerkev ljubil in sam sebe zanjo dal, da bi jo posvetil... Možje morajo svoje žene ljubiti, kakor lastna telesa... Nihče še ni kedaj svojega telesa sovražil, temuč ga redi in oskerbuje, kakor Kristus cerkev; udje smo namreč njegovega telesa, od njegovega mesa in od njegovih kosti. Zavoljo tega bo zapustil človek očeta in mater svojo, in se bo deržal svoje žene, in bota dva v enem mesu. Ta skrivnost je velika; jaz pa rečem, v Kristusu in v cerkvi.“ (Efež. 5, 25—32.) Isto tako so nam aposteljni poročili zapoved Kristusovo, da edinost in dosmertna veljavnost zakona, kakor se je že pri njegovi vstanovitvi tirjala, je sveta, in se nikdar in nikoli razrušiti ne smé. Uči namreč zopet sv. Pavel: „Tem pa, kateri so v zakonu, ne zapovem jaz, ampak Gospod, da naj se žena od moža ne loči; ako se pa loči, naj ostane neomogućena, ali pa naj se s svojim možem spravi.“ In nadalje: „Žena je navezana na zakonsko postavo, dokler nje mož živi; ako njen mož umerje, je prosta.“ (1. Kor. 7)

„Iz teh vzrokov je postal zakon velik zakrament, v vsem častitljiv, Bogu dopadljiv, čist in spoštovanja vreden kakor podoba in znamenje najvišjih reči.“

„Vendar s tem, kar je dosihmal omenjenega, še ni vse povedano, kako je keršanstvo zakon povzdignilo in doveršalo. Pervič namreč je zakon prejel viši in žlahtniši namen, kot ga je poprej imel, kajti od zdaj zanaprej ima nalogo, ne le da se človeški rod množi, ampak da cerkev vedno nov naraščaj iz njega prejema, soderžavljane svetnikov in domačine Božje; tako namreč, da se ljudje rodijo in izrejajo v ta namen, da v pravega Boga in Odrešenika našega Kristusa verujejo in ga častijo. — Drugič so obema zakonskima dolžnostmi odkazane in medsebojne pravice natanko določene. Njuno serce bodi vedno tako vravnano, da nikdar ne pozabita, da sta drug družemu dolžna priserčno ljubezen, nepremeljivo zvestobo, djansko in vedno podporo. — Mož je poglavar družine, je glava žene; ker je pa žena meso od njegovega mesa in kost od njegovih kosti, naj bo možu podveržena ne kakor dekla, temuč naj ga vboga kakor tovaršica, kajti taka pokoršina ne bo manjšala ne njene častitosti, ne njene dostojnosti. Ker pa mož predstavlja Kristusa, žena pa cerkev, mora také v možu, ki ukazuje, kakor v ženi, ktera vboga, vedno bivati božja lju bezen, ki vsako dolžnost zljajšuje. „Zer : mož je glava

žene, kakor je Kristus glava cerkve; kakor je pa cerkev Kristusu podložna, také naj bodo tudi žene svojim možem v vseh rečéh.“ (Efež. 5, 23—24.) — Kar otroke zadeva, so po vesti zavezani, staršem biti pokorni, jih vbogati in spoštovati; nasproti pa so starši dolžni vse skerbi in misli na to obračati, da otroke vzderžujejo in zlasti k čednosti izrejajo: „Očetje! izrejte otroke v podučevanju in svarjenju Gospodovem.“ (Efež. 6, 4.) Iz tega je razvidno, da so dolžnosti zakonskih mnogotere in ne lahke; toda moč, katero iz zakramenta prejema, stori, da postanejo dobrim zakonskim lahke in celé prijetne.“

„Ko je Kristus zakonske zaveze k taki in toliki imenitnosti prenovil, je vso oblast nad njimi svoji cerkvi izročil. Ona se je tudi vedno in povsod te oblasti nad zakoni kristjanov posluževala in sicer tako, da je bilo vsem očitno, da je ta oblast njej edini lastna, da je ni od ljudi zadobila, ampak po volji svojega Začetnika z nebes prejela. Koliko skerbi in truda si je cerkev prizadejala, da bi zakonu svetost ohranila in ga v vsej popolnosti obvarovala, je preznano, kakor da bi bilo treba, še le vse to dokazovati“...

„Pri vsem tem, po prizadevanju huđega duha, nikoli ni brez ljudi, kateri, kakor druge dobrote odrešenja zametujejo, enako tudi prenovitev in doveršitev zakona ali zaničujejo, ali naravnost tajijo. V starodavnih časih je bila pregreha nekterih v tem, da so zakonu v enem ali drugem oziru nasprotovali; pa sedanji čas je še veliko škodljivša pregreha onih, ki bi najrajše zakon, sedaj vsestransko doveršen, v njegovem temelju razdjali. Vzrok te prikazni pa je v tem, da so taki ljudje napolnjeni z nauki krivega modroslovja in okuženi z mišljenjem množice, za česar voljo ničesa težej ne prenašajo, kakor biti komu podverženim in pokornim. Zato vse svoje moči v to napenjajo, da bi ne le posamni ljudje, temveč cele družine in ves človeški rod Božje gospostvo ošabno zaničevali. Ker je pa korenina in začetek družine in vesoljne človeške družbe v zakonu, ne morejo nikakor sterpeti, da bi bil zakon sodnji oblasti sv. cerkve podveržen; temveč si prizadevajo mu vsako svetost vzeti, in ga potisniti med one reči, ki so po zgolj človeških naredbah vstanovljene, in ktere deržava po svoji svetni postavi vlada in obravnava.“...

„Ker je pa zakon sam po sebi in po svojem pomenu sveta reč, tirja pravi red, da ga (kolikor je zakrament) ne vlada in ne vravnava svetna oblast deržave, ampak Božja oblast cerkve, kateri edini gre učiti, kar je svetega. Na dalje se mora v poštev vzeti, da je zakon zakrament, in to ga ravno pri kristjanih s toliko imenitnostjo obdaja. O zakramentih pa smé po volji Kristusovi le cerkev postave dajati... Slednjič je velike važnosti tudi glas zgodovine, ktera nas obilno uči, da se je cerkev skozi vse čase postavodajalne in sodnijske oblasti v zakonskih zadevah prosto posluževala“...

„Nikogar pa naj ne moti ona od nekterih toliko hvalisana ločitev, vsled ktere zakonsko pogodbo od zakramenta ločijo, se vé, le v ta namen, naj bi bilo cerkvi le to prideržano, kar se tiče zakramenta, zakonska pogodba pa naj bi bila oblasti in poljubju svetnih vladarjev prepuščena. — Kajti tako ločenje, ali bolje rečeno, tako razterganje se opravičiti ne dá, ker je do gnano, da se v kerščanskem zakonu pogodba od zakramenta ločiti ne dá, in toraj prava in postavna zakonska pogodba obstati ne more tako, da bi sama po sebi zakrament ne bila. Kajti Kristus Gospod je zakon k časti zakramenta povzdignil; zakon pa obstoii ravno v pogodbi, ako le je po postavi sklenjena. Dostaviti se še more, da je zakon zato zakrament, ker je znamenje sveto in gnado delivno, ter ima vtisnjeno podobo skrivnostnega zakona med Kristusom in cerkvijo. Bistvo in

obliko tega skrivnostnega zakona pa izrazuje ona vés naj tesnejše sklenitve, s katero sta mož in žena sklenjena, in ta vés je ravno zakon sam. Iz tega je razvidno, da je vsak postavno sklenjen zakon med kristjani že sam v sebi zakrament, in da resnico hudo žali, kdor terdi, da je zakrament le nekaki kinč ali neka posebnost od zvnaj pridjana, katero ljudje, ako se jim poljubi, od zakonske pogodbe odlušiti smejo in zamorejo“...
(Konec sledí.)

Sveto Detinstvo.

(Dalje.)

VII. Nekaj naukov za domače otročiče.

Djanje sv. Detinstva ni le samo za pogsanske otroke, temuč ima tudi namen boljšati, blažiti in omečevati domače, keršanske otročiče. Naj torej nasleduje tukaj za vas male nekoliko lepih naukov. Rečem vam tedaj:

Otroci, bodite usmiljenega serca!

Prepričani bodite, da človek, kateri ni usmiljen, je prav ostuden, Bogu in ljudém zopern. Jezus, vaš nebeški izgled, je rekel: „Bodite usmiljeni, in bote usmiljen je dosegli.“

Bodite usmiljeni do ljudi.

Vsak človek naj se vam smili, posebno pa mali otročiči, ki se sami ne morejo braniti in ne si pomagati. Nikoli nobenega nikar ne žalite, ne tepite, ne psujete in ne smerjajte.

In če vidiš ubozega malega, da je lačen, prav vstregel boš Jezušku, ako mu malo svojega kruhka daš, ali pa kaj družega dobrega storiš.

Če vidiš malega, da se joka, nikar se mu ne smejaj, nikar se nad njim ne zadiraj. Pobožkaj ga; prašaj, kaj mu je, in pomagaj mu.

Neusmiljen je, kdor se drugim otrokom pači, jih oponaša, zaničuje. To je hud greh pred Bogom, in nesramno pred ljudmi.

Bog ne daj, v otroke ali kogar si bodi pesa dražiti, kamenje metati! Enake ostudnosti se prav velikrat vidijo po cestah, po ulicah, sploh po igrališih. O koliko nesrč se zgodi z lučanjem kamnov! Ti enkrat kamen zaženeš in s tim družega utegneš na vse žive dni nesrečnega storiti, ako mu oko izbiješ, ali ga drugač hudo poškoduješ! Ljubi otroci, še enkrat vam pravim, pri ljubem našem Jezušku: nikar ne mečite kamenja, krepeli ali kaj enacega za ljudmi; — bodite usmiljenega serca!

Pastirji, nikar se ne sovražite s pastirji družih vasí. Bog je zapovedal: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“ Prav hudo in pregrešno delajo pastirji, ki se med seboj „na koražo“ kličejo, zmérjajo, ali se celo med seboj tepó. Tega Bog ne daj!

Mali se začnó tepati, veliki se nehajo dostikrat še le kadar so koga hudo ranili ali celó ubili, drugi pa prišli na ljubljanski grad med tolovaje in tatove za veliko lét. Kako je to strašno! Nič več ne more taki človek biti vesel in dobre volje, ki je toliko nesrečo bližnjemu prizadjal. Kakošna pa bo enkrat sodba pred Bogom, ki je rekel: „Ne ubijaj!“

Tudi šolarji raznih šol ali razredov so si včasí sovražni med seboj. To ni olika; to je neobtesanost in divjačina. Kdor ne zná prijazen biti do bližnjega, ni vreden, da bi svinje pasel, koliko manj še, da bi v tako častitljive poslopja hodil, kakor so šole in učiliša. Tudi tisto grozno vpitje gredé iz šole, v šoli itd., kakor se večkrat sliši, je nečedno. Bati se je, da vekačí postanejo pretepači, in jih bodo še po ječah kdaj potikali.

Imejte lepo in usmiljeno serce do očeta in matere.

Grozno je žalostno, da ta ali ta otrok žalost, britkost ali sploh sramoto dela lastnemu očetu, lastni materi, bratom in sestram. Šiba ne bo odšla, maščevanje ne bo odjenjalo od otroka, kateri s starši hudo dela. Bog sam je slovesno zapovedal: „Spoštuj očeta in mater“!

O ti ubogi otrok, kaj boš ti vse terpel, ako se tvoja mati jokajo zavoljo tebe! Nepokoj te bo preganjal v življenji in še v grob, ako svojim staršem krivice delaš. Jezo napravljajš, da ne mara prezgodaj grejo v hladno zemljo zarad tvoje hude terme. Ti si morivec svojih lastnih staršev. Gorjé tebi!

Bodite usmiljeni do starih ljudi in do vsacega človeka.

Prav velikrat se stari in nezmožni ljudje pritožujejo, kako gerdo in neusmiljeno se mlajši ljudje, celó že otroci do njih obnašajo. Taki grehi otrok zoper stare ljudi so težki kamni, ki otrokom samim na glavo padajo. Bog zapoveduje v sv. pismu, da „pred starčkom vstani“, — to se pravi: spoštuj ga, priteci mu na pomoč, ako je potrebuje; ne pa da bi ga žalil. Kako lepo je, kadar otrok slepega ali kruljevega starčka za roko pelje!

Dostikrat res so taki ljudje še sicer revni, slepi, kruljevi, gluhi in vsaktere pomoči potrebni. Kako lepo plačilo bo tebi Bog pripravil v nebesih, ako se starčkov usmiljuješ.

Otroci, bodite usmiljeni tudi sami do sebe!

Tvoj naj hujši sovražnik je greh. Če ti pride ta v serce, je tvoj mir pokopan; ti postaneš naj večí terpin, zato ker imaš kačo v sercu. Bog pravi v sv. pismu, da „za grešnika ni mirú“. Če pa mirú nimaš, kako boš srečen? Ti grehu služiš, greh pa tebi šibe plete! Hudo, prehudo boš tepen. Ti grehu vstrežeš enkrat, dvakrat, trikrat; greh te bo pa zato šibal stokrat, tisučkrat, deset tisučkrat; pa še ne bo konca. Torej, ljubi otrok, dragi mladeneč, spoštovana deklica, imejte usmiljenje sami seboj, nikar nikoli in nikakor v noben greh ne privolite!

Imej usmiljenje sam seboj, otrok, in vari si zdravje, ktero presega vse vreče rumenih cekinov in vse zemeljske dobrote. Ne počenjaj prederznih rečí, s kakoršnimi si utegneš roko ali nogo zlomiti, vrat uviti, sušico si nakopati itd.

Bodi zméren v vživanji jedí, pijače. Vari se gladnega poželenja in ne kradi sadja, podzemljic, lepíh in dišečih cvetlic po tujih vertéh in njivah. Škoda bo poslednjič le tvoja; imej tedaj usmiljenje sam seboj. Ne le tvoje poštenje gre po vodi s takim djanjem, temveč pokopuje se tudi tvoj bistri um, tvoj spomin, mračí se tvoja pamet, gine tvoja telesna živost, sploh dušno in telesno zdravje gre pod nič. Imej torej usmiljenje sam seboj in vari se taci samopašnosti. Bog te obvari že celó strupenega žganja, ljubi otrok! Če se tega navadiš, si zgubljen, vsi lepi upi za-te gredó po vodi!

(Konec prih.)

Cerkev — nepremagljiva.

(Dalje.)

Le malo časa so imeli kristjani mir; že Avrelijan pozabí ostre šibe Božje, ki je tako očitno tepla preganjavca kristijanov, Valerijana.

Zdajci po svojem nastopu na prestol ukaže vzeti kristijanom že pridobljene in določene pravice. Toda Bog ne dovoli, da bi on mnogo časa trinóčl vernike. Laktancij piše o njem: „Avrelijan, strasten in jezovi-

tega značaja, spominjal se je sužnjosti Valerijanove, pa ni pomnil ljutih hudobij in kazni za nje, ki so ga doletele; tudi on se spozabi, da je le človek, da tudi nad njim gospoduje vladar nebes in zemlje. Niso še vedeli v oddaljenih krajinah grozovitih ukazov, ktere je cesar razglasil proti kristijanom, že ga zadene šiba Božja; v Traciji namreč je bil umorjen od svojih lastnih prijateljev.“

Obupani, premagan sovražnik, ki od nikoder ne more več pričakovati pomoči, še enkrat s vso silo, zaradi obupa, napade svojega nasprotnika, češ, ali naj zmagam, ali naj poginem.

Tako so storili tudi kruti nejeverci v začetku četrtega stoletja zadnji poskus proti vterjenemu in v sercih toliko tisoč spoznavalcev vkoreninjenemu kerščanstvu. Kajti v tem času so zasedali rimski prestol ljudje, — ne ljudje, pošasti, kakor jih je svet le malo videl v človeški podobi. Kdo bi ne satrepetal, ko čuje imena: Dioklecijan, Valerijan, Maksimin, in druge.

To so bili, skoro da, naj bolj tužni časi za kerščanstvo. Grozovitost, trinoštvo kraljevalo je mnogo časa.

Laktancij pravi o Dioklecijanu: „Dioklecijan, ki se smé imenovati iznajditelj novih hudobij in spočetnik novih pregréh, je terl in končeval vse; ni toraj čuda, da je jél divjati tudi proti Bogu.“

L. 284 posili se Rimljanom za vladarja. Rojen je bil v Dalmaciji, sin priprostih staršev. Že od mladih nóg divjašk, stopi v vojaški stan, kjer spleza počasi do naj viših služb, celo do cesarske krone. L. 286 razdeli cesarstvo na dvoje; zapadni del izroči Maksimijanu, kterega so imenovali Herkuleja, sam pa prevzame vzhodni del z glavnim mestom Nikomedijo. Ker so pa od vseh strani protile rimskemu vladarstvu silne nevarnosti, si izvolita še vsak svojega podcesarja. Galerij in Konštancij Klor bila sta izvoljena.

Rimsko kraljestvo ima tedaj štiri vladarje, od kterih je pa, kakor Laktancij piše, samo eden človek. Konštancij Klor, oče Konstantina Velikega, ni bil drugim nič podoben, bil je vreden, naj bi vladal vesoljnemu svetu.

O Herkuleju piše Laktancij: „Kaj hočem reči o Maksimijanu, ki ga imenujejo Herkuleja? Bil je Dioklecijanu popolno enak. Kako bi bilo tudi sicer mogoče, da bi bila združena stako tesno zvezo prijateljstva, ako bi ne bila imela obeh misli, enake volje in istih načel.“

O Galeriju pa pravi: „Ta pa ni bil le silnejši, memo prejšnjih dvéh, marveč bil je hudobniši, kakor vsi knezi, ki so kedaj živeli. Bil je značaja surovega in divjega.“

Vsi trije bili so nizkega stanú, služili so v armadi in so sčasoma dospeli do naj viših časti. Surovosti in divjosti svoje niso opustili tudi v cesarskih oblačilih. Bili so vojaki, ki so želeli, kolikor mogoče, velike in krepke armade imeti. Po pravici piše Laktancij: Vsak je hotel toliko vojakov imeti za-se, kolikor jih je prej imel cesar, ki je vladal celemu rimskemu kraljestvu. Število vojakov je jelo presegati število onih, ki vojakom pridelujejo potrebni živež. Zapustili so raji kmetje svoje njive, in le té spreminjevale so se v pustinje.“

„Da bi nesrečo in revo še bolj pomnožili, razdelili so posamezne pokrajine v majhne okraje, in v té so poslali celo četo vradnikov in oskerbnikov. Da je bilo mnogo sodnikov, se lahko umeva. A kaki sodniki bili so to? Brez pravičnosti so sodili, kakor se jim je ravno poljubilo. Smert, pregnanstvo in oropanje vsega premoženja bile so navadne kazni.“

Posebno se je odlikoval v tem Dioklecijan. Bil je silno skop človek, zato je nakladal vedno postranske in posebne davke, tako, da je ljudstvo pod težo tolikih bremen popolnoma omagalo. Prebivalci mesta Nikome-

dije so v celih četah zapušali mesto, kakor bi ga bil sovražnik razdjal. Pri Herkuleju družila se je tem gerdim lastnostim še strastna razsudanost: „Kjer koli je potoval, pravi Laktancij, tergal je hčere materam pred očmi in device bale so se ga, kakor golobice grosečega jastreba.“

Galerij se tudi gledé lakomnosti, grozovitosti in malopridnosti svojim tovarišem ni dal premagati, a prekosil jih je s prevzetnostjo in mogočnostjo. Ni sadovoljen, dokler ne postane cesar; s kakimi sredstvi, to mu je bilo čisto enako.

Da vladarji take verste, kakor so bili zadnji trije, niso mirovali proti kristijanom, nam je dosti jasno.

Pervi začne Herkulej. Vzdigne se leta 286 s svojimi četami proti Galiji, da bi ukrotil nemška ljudstva, ki so pogosto napadale meje rimskega cesarstva. V armadi njegovi bila je tudi slavna legija tebejska; bili so to terdni možje, ki so že osiveli pri orožji. Bili so pa razun stotnika vsi kristijani.

Ko cesar Planine (Alpe) srečno prekorači, ukaže vojakom, da naj darujejo bogovom v zahvalo za srečen prelas. Vojaki legije tebejske, kot kristijani, niso smeli darovati, torej se tudi branijo. Herkulej, zaslepljen v sovraštvu do kristijanov, ukaže vsacega desetega med vojaki tebejske legije usmertiti. Povelje se izverši hitro; toda serčni vojaki cesarjevi bili so še serčnejši vojaki Kristusovi; pred vso vojsko so spoznavali in terdili pravega Boga. Opominjajo se med seboj, da naj raji umerjô, kakor, da bi bili nevesti Kralju nebes in zemlje, prelomili prisego sv. kersta, s katero so obljubili veri zvestobo do smerti, če tudi do smerti na križu. Cesar ukaže zopet vsacega desetega umoriti, a ničesar ne doseže; vojaki se branijo serčno. Cesar še enkrat ostalim ukaže, naj darujejo, če ne, bodo vsi umorjeni. Toda vojaki ostanejo stanovitni in častnik Mavricij odgovori cesarju v imenu svojih vojakov:

„Tvoji vojaki smo, pa smo tudi služabniki pravega Boga. Od tebe dobivamo plačo; od Boga pa smo prejeli življenje. Ni nam dovoljeno poslušati cesarja, ako nam to prepoveduje naš Bog; ali naš Bog je tudi tvoj Gospod. Ukaži nam iti proti desetkrat številnejšemu sovražniku, in šli bodemo; prešnja naša zvestoba ti je porok za to. Obljubili smo Bogu prej zvestobo, kakor tebi; smeš li upati, da bodemo zvesti ostali tebi, če prelomimo zvestobo Bogu? Videli smo, kako je tovarš za tovaršem padal, in nismo jih milovali; sej umerli so za svojega Boga; tudi mi želimo biti deležni sreče, umreti za svojo vero. Nobena reč nas ne more v našem sklepu predrugačiti. Mi imamo orožje v rokah, pa nečemo se braniti, ker želimo umreti nedolžni, a nečemo živeti hudobneži.“

In niso se uperli, kar bi bili zarad velikega števila lahko storili, pa tudi darovali niso malikom, temuč krotki, jagnjetom podobni so preterpeli smertne muke za sveto vero. Zvesto so se ravnali po zapovedi: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je Božjega.“ To se je dogodilo pri Agavnu na Švicarskih Planinah l. 286 po Kr.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Občni zbor katoliške družbe za leto 1879 — 14. aprila 1880.) Nagovor gospoda predsednika: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Slavni občni zbor! Radostnega serca pozdravljam vas prijazno, velečastiti gg. udje katoliške družbe, ki ste se danes sem potrudili vdeležiti se današnjega zborovanja.

Katoliška družba za Kranjsko obhaja danes valed svojih pravil občni zbor za leto 1879, in ta zbor je že enajsti odkar obstoji naše društvo.

Kako je z društvom katoliškim, kaj se je godilo, delalo in opravilo v tečaju preteklega leta, o tem vam danes poročati je meni naloga, meni dolžnost; menim pa, da se mi je pri izvrševanju tega posla zderžati vse obširnosti, da vas ne mudim predolgo; kajti zborovali smo že danes pri dvéh družih društvih, in posebnih sprememb ali drugač važnih dogodb ni bilo v našem društvu preteklo leto.

Število družnikov znaša zdaj 643, in sicer v Ljubljani 419, zunaj Ljubljane pa 224. Pristopilo na novo jih je med letom 45; v Ljubljani 36, in 9 po deželi. — Pomerlo v mestu je leta 1879 udov 15, kateri vsi so bili spremljeni k pokopališču z društveno zastavo. Izmed družnikov po deželi, kolikor je znano, pobrala je lani nemila smert jih šest. Naj bodo družnikom priporočeni v pobožen spomin, v ljubezni se jih hočemo spominjati pri daritvi sv. maše, ki se bode spet zanaprej, kakor se je doslej in sicer lansko poletje vsaki prvi torek mesca, opravljala na Rožniku za mertve kakor tudi za žive ude katoliške družbe.

Dohodkov je imelo društvo lansko leto 886 gold. 45½ kr. Letnine od družnikov prišlo je 677 gl. 40 kr.; iz raznih družih dohodkov, kakor n. pr. pri tombolah, za prodane društvene knjižice, na obrestih od papirnatega premoženja in doneskkih k društvenim časnikom pa 209 gl. 5½ kr.

Stroški so znašali 857 gl. 61 kr. Ti se delé posamezno tako-le: za stanovanje 204 gl., za svečavo 13 gl. 27 kr., za kurjavo 27 gl. 74 kr., za služabnika 144 gl., za pisarne potrebe 1 gl. 99 kr., za knjigarno 159 gl. 56 kr., za tiskovine 187 gl. 5 kr., za druge razne reči 120 gl.; skupaj 857 gl. 61 kr.

Pod šte. „družih raznih reči“ nahaja se 70 gl., ki smo jih vložili v hranilnico, 25 gl. 50 kr. zastavonoscu pri cerkvenih obhodih in sprevodih tmerlih družnikov, in razni manjši stroški, ki so posamezno navedeni v zapisniku in sklepem poštevu.

Ako se od zneska dohodkov 886 gl. 45½ kr. odštejejo stroški 857 gl. 61 kr., ostaja še imetka 28 gl. 84½ kr. na koncu leta.

Dalje ima naše društvo 4 pisma po 100 gld., in v hranilnici 270 gl. v knjižici št. 97.117. Toliko je tedaj društvenega premoženja.

Da bi obširnejše koristila katoliška družba in se več življenja zbudilo v njenem okrožju, določil je bil odbor v seji 8. pros. 1879, da pozimski čas vsako drugo sredo naj bodo v društvenih prostorih podučljivi, znanstveni govori o važnejših predmetih, ki bojo obsegali zlasti potrebe sedanjega časa. Pričeli so se bili ti govori 5. svečana in so se nadaljevali do konca aprila. Potem so prenehali, in z začetkom meseca novembra so se spet povzeli s to premembo, da so bili zdaj vsako sredo zvečer od 7 do 8, in da so se razven gosp. kanonika dr. Čebaška pri govorih vdeležovali tudi gg. dr. Jeglič, Flis, Marn, Keržič, Močnik, prof. Zupan. Da so govori bili izvrstni in tudi sploh všeč, kazalo je čem dalje večje število poslušavcev, ki so se navadno knjijam shajali.

Tombol je napravila družba lansko leto pét: 12. pros., 16. sveč., 23. sušca, 26. vinot. in 30. listop., ktere so vse skupaj prinesle 205 gl. 7 kr. čistega dohodka. Tri zmed njih so bile namenjene za društvene potrebe. Od ostalih dveh je bila ena za stradajoče kristjane v Bosni, ki jim je naklonila 51 gl. 7 kr.; pri eni pa so se obrnili dohodki za uboge Vincencije družbe št. Jakopske konference. Došlo jim je pri-le-ti priliki 30 gl. 33 kr., in iz darovanj pri društveni službi božji na Rož-

niku 28 gl. 85 kr.; tedaj vsega skupaj 59 gl. 18 kr. Tako se res prisadeva katoliška družba djansko podpirati Vincencijevo družbo in po moči pospeševati blage njene namene.

Te veselice sploh dopadajo udom, toraj se jih vsakokrat snide prav veliko število. — Več blasih dobrotnikov je spet to leto s raznimi dobitki pripomoglo k tombolam, kakor: gospa grofinja Sofija Auerspergova, gospé Šupevčeva, Turkova, Resmanova, Jenkova, Premsova in Ahačičeva; gosposdičine Terezija Bučar, Fani Gracel, Eliza Doberlet in Jerica Kogovšekova; gg. dr. Leben, Köstl in Jerič.

Zarad obletnice izvolitve sv. Očeta Leona XIII poslalo je društvo 18. svečana priserčno častitko in vošilo v Rim, in na to od njih prejelo v zahvalo apostoljski blagoslov.

24. aprila obhajala je družba 25. obletnico poroke njih Veličanstva presvitlega cesarja in cesarice s slovesno službo božjo, in potem je pri deželnem predsedniku osebno izrazila iskrena vošila, za ktere se je njih Veličanstvo pišmerno zahvalilo po gosp. ministru notranjih zadev.

Tudi Djakovskemu škofu prevzviš. gosp. Strosmajeru poslala je 9. julija adresu kot zaštitniku katoličanov v Bosni.

23. sušca smo obhajali desetletnico katoliške družbe s slovesno službo božjo v cerkvi, zvečer pa v družbenih prostorih s primérnim govorom in tombolo.

Od „Glasov katoliške družbe“ so leta 1879 na svitlo prišli štiri zveski v dvéh knjižicah. Poslali so se brezplačno vsem družbenikom v mestu in po deželi. Izdala in založila je katoliška družba tudi molitveno knjigo „Pomoč dušam v vicah“.

Društvena knjigarna se v obče precej pridno obiskuje in zlasti slovenske knjige čitajo se marljivo. Le škoda, da število slovenskih knjig je premajhno. Naj bi tedaj za omiko naroda našega navdušeni domoljubi blagovolili nakloniti tej knjigarni v domačem jesiku pisanih dobrih in keršanskih knjig, katerih morda sami ne potrebujejo, ki bi pa v društveni knjigarni silno koristile.

Od udov po deželi je katoliški družbi letnina došla preteklo leto iz 14 dekanij, razun ene iz vsih po preč. g. dekanih... V Šmarski dekaniji so preč. g. dekan Drobnič družbo močno poživili. Vsem preč. g. dekanom tedaj in ostalim gospodom, kateri so neutrudljivo pospeševali blagor katoliške družbe, bodi naj iskrenejša zahvala z vljudno prošnjo, da ji ostanejo tudi sanaprej zvesti prijatli in krepki podporniki.

Želeči, da število družnikov bi zmiraj bolj rastlo v korist versko-nravne omike v mili naši domovini, prosimo in vabimo take, ki niso še doslej bili udje našega društva, bodisi v mestu ali po deželi, naj blagovolijo k njemu pristopiti, da se ložej in popolnejše doseže blagi njen namen. (Nasleduje hvala posebno nekterim delavnim udom, ki pa med vsimi gre naj bolj preč. g. predsedniku samemu.)

V odbor so bili voljeni naslednji gg.: Bohinec Žiga, dr. Čebašek, Čik, Dogan, Flis, Gerber, dr. Jarc, dr. Jeglič, Jeran, Jerina, Jerič, Keržič, Klein, Kljun, Kunčič, Lahajner, Lindtner, Močnik, Ničman, Pirnat, Porenta, Rozman, kan. Urbas, Zupančič.

Predsednik je zopet gn. g. dr. prošt A. Jarc, podpredsednik g. kan. dr. A. Čebašek, blagajnik g. Mat. Gerber.

Mariborska katoliška gospejska družba za ubožne šolske deklice itd. je imela preteklo leto 308 družnic in 1262 gl. prihodkov ter v vsakem oziru prospéh memo lanskega leta. Ta družba s svojimi neobilnimi prihodki silo veliko dobrega storí, kajti 30–37 z boleznimi ob-

iskovanih ubožnih družin redoma podpira, sraven tega je pa še 200 šolaric naj več od ubožnih delavskih staršev dan na dan dobivalo opoldan hrano, ki so jo pripravljale šolske Sestre. Za otroke še večji dobrota je bila ta, da so bili obvarovani potikanja po ulicah, kajti med dopoldanskim in popoldanskim šolskim naukom so bivale deklice pod nadzorstvom šolskih Sester.

Posebno veselje in dobroto so verh tega gospé storile s napravo lepe božičnice, ker nabrale so 299 gl. denara in veliko robe po štacunah, ter so toliko obleke — vse zastonj — izdelale, da so 120 otrokom napravile simsko obleko, 40terim pa obutev oskerbele. Res, vsa hvala gre temu preblagemu gospejskemu društvu, čegar prednica je gospa Katarina Pachtner, njega konsulent ali svétnik pa preč. g. kanonik Fr. Kosar.

Duhovska podporna družba Lavantinske škofije. — Sklepni poštév za l. 1879 kaže, da je bilo preteklo leto za družbo povoljno; premoženje se je za nekoliko pomnožilo in potrebnim družnikom je bilo obilniše pomagano. Družnikov je 246, kterih 105 je doplačalo vstanovninno, 65 plačalo letnino. Štirje so preteklo leto umerli; ti skupaj so plačali 220 gl.; prejel je samo eden izmed njih 40 gl. Posebni dohodki: Volilo Braslovškega dekana Mat. Popreja 113 gl., in volilo Staroterškega dek. Fr. Bruner-ja 200 gl.

Podpora je dobilo 19 gospodov. Milg. knez in škof so z obrestmi svoje vstanovnine obdarovali 4 družnike s 100, 70, 40 in 30 gld. Odbor je podelil peterim po 100 gl.; po 80 gl. peterim; po 70 gl. trém; po 60 gl. dvema. Skup 1470 gl., proti 1290 gl. l. 1878, in proti 460 gld. v prvem društvenem letu. Premoženja ima društvo 37.723 gl. naloženega in 512 gl. v gotovini.

Druga in tretja odborova seja t. l. bode mesca jul. in nov. Družba bode imela za to leto kacic 1800 gl. na raspolaganje. Odbor priljudno vabi še druge gg. k pristopu. — Predsednik je kanonik preč. g. Fr. Kosar, blagajnik pa preč. kan. g. Ign. Orožen.

Ljubljanska škofija o pričetku leta 1813.

(Dalje.)

XI. Novo mesto. Duhovnji I. verste: Mirna peč (začasni dek. sedež; 2193 duš) in Novo mesto (1489 duš; župnik Val. Pfeifer). Frančiškanski samostan štel je 7 oo. mašnikov, 1 klerik-novica in 6 laikov; gvard. je bil o. Hugolin Leiler. Duhovnije II. verste: Št.-Mihel, Štopiče, Vavta vas, Prečina, Šempeter pri Novem mestu, Toplice in Soteska. Duhovnja III. verste: Mehovo.

XII. Verhnika. Duhovnije I. verste: Verhnika (z dek. sedežem; 3653 duš; dek. Andr. Tomazin); gornja Idrija (mesto; 4700 duš; župn. pl. Ljudov. baron Raubar), spodnja Idrija (2564 d.) in Polhov gradec (župn. Jož. Konstantin, 2227 d.). Duhovnije II. verste: Logatec, Rovte, Preserje in Horjul (župn. Fr. Veriti; 1200 duš). Duhovnije III. verste: Borovnica, Šent Jošt nad Polhovim gradcem, Hotederšica, Vojsko, Črni verh, Godovič, Podlipa, Rakitina in Zaplana.

XIII. Poljane (nad Loko). Duhovnji I. verste: Poljane (z dek. sedežem; 2805 duš; dek. Jern. Božič) in Žiri (2582 d.; župn. J. Čadež. Duhovnja II. verste: Trata. Duhovnije III. verste: stara Oselica, Javorje (850 duš; prazne), nova Oselica, Leskoviča, Zavratac, Verh in Lučine.

XIV. Radoljica. Duhovnije I. verste: Lesce (z dek. sedežem), Srednja vas v Bohinju, Gorje, Grad in Radoljica (1235 d.; kat. in benef. Jern. Uršič). Duhovnije II. verste: Ródne (zdaj Breznica). — trica Bohinj-

ska, Begunje, Mošnje (1035 d.; župn. dr. Urban Ažbe) in Zasp. Duhovnije III. verste: Kamna gorica, Ribno, Koprivnik, Bohinjka Bela in Leše.

XV. Ribnica. Duhovnji I. verste: Ribnica (z dek. sedežem; 4060 duš; dek. Bonaventura Humelj) in Dobropolje. Duhovnije II. verste: Lašiče, Sodrašica, Hinje in Loški potok. Duhovnije III. verste: Dolenja vas, Rob, Šent Gregor, Ambrus in Struge.

XVI. Kamnik. Duhovnji I. verste: Kamnik (z dek. sedežem; 3021 duš; dek. Jož. Ulčar; Frančiškanski samostan štel je 4 oo. mašnike, 1 klerika s profeso, 2 klerika novinca in 5 laikov, gvard. o. Aleks. Šrag; ondi je bil tudi č. o. Jak. Marenčič) in Dob. Duhovnije II. verste: Berdo, Tuhinj spodnji, Tuhinj zgornji, Krašina in Nevlje. Duhovnije III. verste: Špitalič, Blagovica, Stranje, Mekine, Selo, Zlato polje, Gojzd, Češnice, Šent-Osvald, Vranja Peč in Rova.

XVII. Trebno. Duhovnije I. verste: Trebno (z dek. sedežem; 3032 duš; dek. Mih. Mušič), Šent-Rupert, Žužemberk in sgornji Mokronog (Trebelno). Duhovnije II. verste: Sv. Križ poleg Turna, Šent-Janž, doljni Mokronog, Doberniče in Mirna. Duhovnije III. verste: Sv. Trojica, sv. Lavrencij ob Temenici, Čatež, doljna Ajdovica, Sela pri Šumbergu in Šent-Mihel pri Žužemberku. (Dalje sledi.)

Prošnja do Marije.

Angelov si Gospá,
Krona devic,
Mila nevestica
Čist h dušic:
Vedno obračaj svoj mili obraz,
Mati Marija! na reveže nas!

Mati dobrotljiva,
Skrinja obljud,
Zvezdica jutranja,
Grešnikom up:
Vedno obračaj svoj mili obraz,
Mati Marija, na reveže nas!

Bela si lilija
Rajskih dišáv,
Zvesta tolažnica
Vsakih težáv:
Vedno obračaj svoj mili obraz,
Mati Marija, na reveže nas!

Vrata nebeške si,
Angelski slaj,
Bramba nedolžnosti,
Bodi nam zdaj;
Vedno obračaj svoj mili obraz,
Mati Marija, na reveže nas!

Zvesta si varhinja
V smertni nam čas,
Večnega jokanja
Reši Ti nas;
Vedno obračaj svoj mili obraz,
Mati Marija, na reveže nas!

S. Gaberc.

Razgled po svetu.

Francosko trinoštvo. Francoska vlada do zdaj, pišejo 15. t. m., še ni nič določila oziroma na proteste

škofov zoper obojna trinoška dekreta, ki hočeta snesti jezuite in druge redove. Kako se antikrist napoveduje v novih francoskih liberalnih, kaže tudi to-le: Komunalni svet se peča s predlogom, da iz svoje prijaznosti in dobrotnosti, iz svojih odborov, dél, premij itd. izloči vse tiste umetnike, rokodelce, slikarje, podobarje itd., ki so podpirali ali bili člani za vstanovljanje cerkvenih šol. To je prav podobno tistemu, kar se bere nekje, da o Antikristovem času ne bodo smeli ne kupovati in ne prodajati, kateri ne bodo imeli Antikristovega znamenja. Tako delajo veliki lažniki in farizeji, ki se pa vedno bahajo s svojim „človekoljubjem“! Tudi satan je djal: „Vse to bom tebi dal, ako pred-me padeš in me moliš!“

Ministerski predsednik hoče v kratkem razposlati neko opazko do francoskih poslancev na zunanjih dvorih, v katerih bode pojasnoval (če tudi pojasnil?) neizdane napadnika Hartmana do Rusov, zloglasna dekreta od 29. sušca itd.

Cvet in sad sveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Hudo bolna, da sem bila za smert previdena, sem začela opravljati 9dnevnicu k N. lj. G., in bilo mi je čedalje boljše, ter ko sem jo v tretjič doveršila, sem pa vstala.

Is Ljubljano, 18. mal. travna 1880.

Marija Fabijan.

Št. 2. Obljubil sem razglasiti po „Dan.“, in Marija me je precej uslišala, ko sem jo zdravja prosil. Češena, vedno češena bodi Naša ljuba Gospá presv. Serca!

V Robu, 13. m. travna 1880.

A. B.

Št. 3. Mati, v nevarnosti veliko premoženja sgučiti, očitno nasnanja serčuo zahvalo N. lj. G., h kateri se je s prijateljicami vred s devetdnevnici obračala, za srečno smago.

M.

Prošnje.

V molitev goreče priporočeni: Soproga v prehudih telesnih bolečinah, priporočena po svojem g. soprogu. (Op. Naročeno se bode spolnilo. Vr.) — Neka oseba za spreobrnjenje. — Hudo bolna. — Dva velika grešnika, da bi se mogla spokoriti. — Neki odpadnik za spreobrnjenje. — Dve pomoči potrebni katoliški zadevi za dobro rešenje. — Veliko zanemarjene mladine, slasti v nekem mestu. — Več grešnikov. — V posebni žalosti za pomoč prošnja k N. lj. G. in sv. Jož. Uliš. se rasgl. — Mož v dušnih potrebah. — Starši silno bolno mlado hčerko priporočajo. Zahvala se nazn.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec mali traven 1880.

I. Glavna namena: Razsvitljenje postavodajalcev in svetovalcev. Ta dan umirajoči.

II. Posebni nameni:

26. mal. travna. Sv. Klet papež (vladal 12 lét, mučen l. 91), in sv. Marcellin papež (vladal 8 l.; l. 304 pod trinogom Maksimijanom mučen s tovariši vred, katerih so grozoviteži v enem mescu pobili 17.000. Pripor.: Srenja sv. Križa nad Jesenicami (309 d.), ž. in m. Duh vdanosti in poblevnosti Slovencem zoper divjaške poboje. Spreobrnjenje greških razkolnikov.

27. Sv. Antim, škof v Nikomediji, je bil pod Dioklecijanom ob glavo djan. Nasledovala mu je akoro vsa

občina, katerih eni so bili poklani, drugi sežgani, sopen drugi v morju utopljeni. Priporoč.: Živi in umerli duhovnije Kamniške (3480 d.). Dobra letina pa več hvalnosti za darove Božje. Ubogi francoški verniki pod novimi Dioklecijani.

28. Sv. Vital, oče sv. Gervazija in Protasija, vikli vojvoda; ker je sagovarjal po nedolžno mučene kristjane, je bil sam mučen v Raveni l. 165. Priporoč.: Živi in mertvi duhovnije sv. Mihela v Mengšu. Spreobrnjenje obdivjanih sovražnikov sv. vere po mestih in po deželi. Angleško, da bi se ondotna politika vravnala v prid katoliški Cerkvi.

29. Sv. Peter, veliki inkvizitor is dominikanskega reda, umorjen od krivovercev l. 1252; počiva v Milanu. Pripor.: Ž. in m. duhovnije sv. Petra v Komendi (2704 prebiv.). Spreobrnjenje nesrečnih bresvércev in krivovercev. Cerkev na Kitajskem in vsi pogani.

30. Sv. Katarina Sienska, † 1380 v Rimu. Pripor.: Vodiška duhovnija s ž. in m. (2378 preb.). Vsi, ki še niso, ali so ne vredno opravili velikonočno spoved. Nesrečni nečistniki za spreobrnjenje.

Mesca majnika.

1. majnik. Sa. Filip in Jakop ap. Priporoč.: Ž. in m. vérniki sv. Martina v Dobu (2355 d.). Srečen pričetek Šmarnic. Vsi žalostni, nesrečni in poterti za pomoč.

2. Peta nedelja po vel. noči. Evang.: Ako bote Očeta prosili (Jan. 16). Sv. Atanasij, patrijarh v Aleksandriji, naj bolj preganjani, naj bolj stanovitni in naj bolj zmagoviti bojniki zoper strupene arijanske krivoverce; † l. 373. Priporoč.: Fara na Berdu (1801 d.), ž. in m. Lepo obnašanje vérnikov pri procesijah in obilno vdeleževanje križev teden, ko se prosi za dobro letino, za blagoslov Božji po hišah in po polji. (Ako bodo meščani pri tem tako nemarni in zanikarni, kakor nekaj časa, se je bati, da nas zapusti Božja prisanašljivost.) Zadnji trenutek, da se zdramijo, kateri še niso velikonočne dolžnosti s spovedjo in sv. Obhajilom dopolnili.

Male duhovne vaje.

1. Stori sklep, da bodeš, kakor že bodi, Šmarnico prav koristno obhajal. Naredi k temu osnovo.

2. Moli večkrat naslednje:

Djanje sprave zoper bogokletje in bogoskrunstvo:

Bog bodi hvaljen.

Hvaljeno bodi Njegovo ime.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek.

Hvaljeno bodi ime Jezus.

Hvaljen bodi Jezus v naj svetejšem oltarnem Zakramentu.

Hvaljena bodi vélika in presveta Mati Božja Marija.

Hvaljeno bodi sveto in neomadežano Spočetje.

Hvaljeno bodi ime Marije, Device in Matere.

Hvaljen bodi Bog v svojih angelih in svetnikih.

(Vsakrat 1 leto odpustka; enkrat v mescu popolni odpustek pod navadnimi pogoji.)

Listek za raznoterosti.

Prošnja Vincencijeve družbe. Došti ljudi po mestu ima kaj stare obleke ali sploh robe, ki jim nič več ne koristi. Vincencijeva družba pa ima brez števila prilik, kjer vsaka capica naj boljše mesto najde. Kdor tedaj ima kaj enacega, bodi si od perila, suknja itd., bode prav dobro delo storil, ako take reči izroči Vincencijevi

družbi. Oddajajo se lahko take reči pri vodju gosp. dr. Gogalu v Alojznici, in skerbelo se bode, da obé konferenci zajemali bodete iz tega zaklada za svoje ubožne.

Iz Ljubljane. (Prošnje in protesti.) Liberalna večina ljubljanskega mestnega odbora je državnemu zboru poslala prošnjo zoper vpeljavo slovenšine v srednje šole. Temu nasproti je pa tudi narodna manjšina srenjskega odbora poslala pojasnilo, da ona se ne strinja z večino, temuč prosi, naj se sprejme tista resolucija, ki hoče slovenščino v srednjih šolah in na pripravnicah. Enaka prošnja v pomenu manjšine in kakor protest s premnogimi podpisi od meščanov je ali bode zdajci ravno tje poslan.

Šmarnice Marije Device od l. 1858 (spisal Jeran, saložil M. Gerber) so priljudno priporočene čast. občinstvu. Cena 70 kr. — Enako: **Nove Šmarnice**, spisal J. Volčič, od l. 1867. Cena 40 kr.

Cerkveno obiskovanje in sv. birma bode: 8. maja dopoldne v Postojni, popoldne v Matenjavi; 9. dopoldne v Slavini; 10. dopoldne v št. Petru in v Ternji; 11. dopold. v Vremah; 12. dopoldne v Senožečah, popoldne obiskov. v Rasdertem in Ubelskem; 13. dopold. v Hrenovicah; 14. dopoldne na Studnem.

Č. g. Jan. Tamše vojni kurat 1. reda v Zagrebu, pride v Terst ko začasni vodnik vojne okrajne župnije.

Z Gore, 13. mal. travna. (*Poterđilo.*) Hvaležno sem prejel 3 gl. zbirk za pogorelce na Gori. Bog plačaj. *Prim. Klemenec*, kurat.

V Gorici, kakor piše „Litorale“ se bode 24. rožn. t. l. obhajala 25letnica, odkar so nastopili svojo visoko službo Nj. ekscel. prečastitljivi knez vikári škof gosp. Andrej Golmajer. Ondotna katoliška družba bode imela slovesen shod in oddala bode Nj. ekscelenciji spoštljivo častitanje.

Magnetizérski glumáč Hansen je istaknil, česar je iskal. S svojim počenjanjem si je nakopal na čutnicah smertno bolezen in v Lipsiji boje umira.

Svet vendar le spregleduje. Parski „Vaterland“ pripoveduje, da B. Brehm je hotel v Monakovem desetkrat raslagati svoje naravoslovske uke, moral je pa že pri drugem branji prejenjati, ker je manjkalo poslušalcev.

Poslednje novice. Iz Belgrada naznanjajo, da je 9. t. m. 500 Albancev napadlo Serbijo, bili pa so ob meji nazaj zagnani. — Na Atganskem Abd-Errahmán, nasprotnik Angležev, sabteva sa-se od afganskijh glavvarjev naslov emira. — Tisti francoski Renan, ki je pisal zoper božjo osebo Zveličarjevo, zdaj v shodih opominja prostomišljake, da naj bodo „tolerantni“, znašljivi do katoličanov, in njegovi govori delajo velik vtis. Naj bi se le tudi spreobrnili in pohujšanje popravljali! — Državni zbor v Berlinu je s 161 proti 151 glasov sprejel predlog središa, da naj katoliški duhovni bodo izločeni iz vojaške službe (iz vojaških vaj nadomestne reserve). Grozna manjšina 151 glasov kaže, koliko zagrisencev je še v tem zboru. Vendar je bolje kot je bilo; judovski rabini ravno o tej priliki niso bili izločeni od vojaških vaj. — Ker se je rudeči princ Napoleon oglašil za preganjanje jezuitov in družij redovnikov, zdaj vsa napoleonska družina zoper to protestuje, celó njegova lastna žena in njegova sinova. — Francosko državno gospodarstvo se kaže tudi v tem, da samo za vojne potrebe so nastavili kacijh 70 milijonov več, kot je bilo poprej. Pripravljajo se blezo na primérlej, ako bi se zopet s Prusom kaj imelo začetil Zato je tudi poštev mesta Pariza grozno velik. Velika množica protestov zoper obojca dekreta od 29. sušca še vedno pri-

haja. — V avstrijskem državnem zboru je bila 20. t. m. obravnava o pravici Linškega škofa do grajšin Garsten in Gleink, kateri mu je bila liberalna vlada l. 1869 uzela. „Danica“ je bila to reč obširno pojasnila. Dessenica je smagala in vse kaže, da škof do svoje pravice pride. Lienbacher je tisti ministerski dekret o tej priliki imenoval „konfiskacijski dekret“, „posilno djanje“, „vpijoče žaljenje 5. čl. temeljnih državnih postav“, in „krivico“.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Ant. Hočevar, župnik Kopsnjaki, je dobil duhovnijo šent-Lorenško ob Temenici, in Kopsnjska je razpisana 15. t. m.; tako tudi Radovica 7. t. m. Č. g. Anton Zorman, župnik v Kolvratu, je dobil duhovnijo Nevlje; č. g. Greg. Maloverh, kaplan v Cerkljah, duhovnijo Stranje. — Gosp. Drag. Miklavčič, dosedaj sunaj, je sprejet v bogoslovsko semeniše.

V goriški nadškofiji: Č. g. Jož. Gergolet, vikar v Doberdodu, je šel za vik. v št. Martin na Krasu. V Nandanjeselo na Pivki je že prej prišel za kurata č. gosp. Kacin. Č. g. Vinc. Rubbia, sakristan v stolni cerkvi v Gorici, je šel v pokoj.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Maks. Globočnik, župnik v Ribnici, oskerbuje začasno faro sv. Antona na Pohorji, in č. g. Ferd. Jan, župnik v Šimklavži pri Slov. Gradcu, oskerbuje ob enem tudi lokalijo Podgorje. Č. g. Jakob Terstenjak je prezentiran za faro sv. Marjete pod Ptujem. — Razpisane so lokalije: Radvanje, Podgorje in Skomarje do 27. t. m., in fara: Kalobje do 25. maja.

Dobrotni darovi.

Za spominek † č. g. Pirca misijonarja: Č. g. župnik Keršič 2 gl. — G. A. Praprotnik 50 kr.

Za stradajoče na Notranjskem: a) 15 gold. a. v.; b) neimenovana roka 18 gl. v star. tolarjih — vse po preč. g. dek. S. Kešetu. — Preč. g. Jož. Hašnik 2 gl. — Z Janč 3 gl.

Za stradajoče na Isterskem: Iz Begunj po preč. g. dek. S. Kešetu neimen. roka 9 star. tol., t. j. 18 gl. — Preč. g. župnik Jož. Hašnik 2 gl.

Za stradajoče na Goriškem: Preč. g. župnik Jož. Hašnik 2 gl.

Za sv. Očeta: Z Janč 1 gl. 50 kr.

Za varhe Božjega groba: Iz dek. Radoliške po preč. g. dek. S. Kešetu, a) 33 gl. 45 kr.; b) neimen. oseba 2 tol., t. j. 4 gl. — Z Janč 1 gl. 50 kr. — Po prečast. Kamniškem dekanatu: Kamnik 10 gl. 60 kr.; Dob 3 gl.; Komenda 8 gl.; Šmartno v Tuhinu 4 gl. 70 kr.; Zlato polje 1 gl. 30 kr.; Mekine 1 gl.; Gojzd 2 gl.; Sela 2 gl.; Vranja peč 1 gl. 40 kr. Skup 34 gl.

Za sv. Detinstvo: Popravek: Č. g. Fr. Jarc 3 gl. 50 kr. (namesto 3 gl. v zad. listu).

Za misijon v Kini: Od več udov bratovšine za duše v vicah iz Mavčič po č. g. župniku 19 gl. 23 kr. oddanih pn. g. proštu dr. Jarcu.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. J. H—k: Zastran omenjenih podob „za spominopotvanja M. D. in sv. Jožefa v Betlehem“ smo o svojem času v „Dan.“ naznanili; dalje se pa v svojih okolišinah spuštati ne moremo. — G. J. B.: Ravnokar došlo; precej prihodnjic po Vaši želji. Serčna hvala.